

Nr 26.

Utlåtande i anledning av delegerades för riksdagens verk framställning angående ändrade bestämmelser rörande avgångsåldern för kvinnliga befattningshavare vid riksdagens verk m. m.

I skrivelse den 28 januari 1953 ha *delegerade för riksdagens verk* hemställt, att bankoutskottet ville föreslå riksdagen bemyndiga delegerade att, med tillämpning från och med den 1 juli 1953,

dels upphäva nuvarande särbestämmelser beträffande pensionsåldern för kvinnliga befattningshavare vid riksdagens verk,

dels bestämma att vid riksdagens verk pensioneringsperiod II skall gälla för innehavare av befattning såsom kontorist i lönegraden Ca 13 eller kontorsskrivare i lönegraden Ca 15,

dels ock meddela övergångsbestämmelse av följande lydelse:

Övergångsbestämmelse

till ändring av 1 § tillämpningsföreskrifterna till 1947 års tjänste- och familjepensionsreglementen för riksdagens verk.

Kvinnlig befattningshavare, som vid utgången av juni 1953 tillhör någon av lönegraderna Ca eller Ce 13 eller högre lönegrad, bibehåller pensioneringsperiod I, därest befattningshavaren anmäler sin önskan härom före den 1 januari 1954. Vad nu sagts gäller dock endast så länge befattningshavaren kvarstår i den lönegrad, som befattningshavaren tillhörde vid förstnämnda tidpunkt. Anmälan skall ingivas till den myndighet, som har att besluta angående pension för befattningshavaren.

I skrivelse till bankoutskottet den 11 maj 1951 hemställde föreningen Kvinnor i statens tjänst att frågan om pensionsåldern för de kvinnliga befattningshavarna vid riksdagens verk måtte bli föremål för prövning. Utskottet beslöt att överlämna skrivelsen till delegerade för riksdagens verk för den åtgärd, vartill den kunde föranleda.

¹ Bihang till riksdagens protokoll 1953. 8 saml. Nr 26—27.

Med anledning härav beslöto delegerade den 21 juni 1951 uppdraga åt bankokommissarien Georg Ahlin och kamreraren i riksgäldskontoret Artur Sandqvist att verkställa den av föreningen begärda utredningen samt att till delegerade inkomma med det yttrande och de förslag, som kunde föränlidas av utredningen.

Efter slutfört uppdrag överlämnade utredningsmännen med skrivelse den 23 maj 1952 förslag till ändrade bestämmelser rörande pensionsåldern för kvinnliga befattningshavare vid riksdagens verk. I sin skrivelse anmälde utredningsmännen, att föreningen Kvinnor i statens tjänst, Riksbankens kvinnliga personalförening och Riksgäldskontorets kvinnliga personalförening beretts tillfälle att taga del av utredningens resultat samt att dessa föreningar icke haft något att erinra mot vad utredningsmännen föreslagit. Utredningsmännens skrivelse är såsom bilaga fogad till detta utlåtande (bilaga 1).

Efter remiss ha *fullmäktige i riksbanken* och *fullmäktige i riksgäldskontoret* avgivit yttrande över förslaget.

I sin skrivelse den 28 januari 1953 anföra delegerade:

Utredningsmännen ha förordat att, i överensstämmelse med vad som gäller för statsförvaltningen i övrigt, full likställighet i fråga om pensionsåldern införes för manlig och kvinnlig personal vid riksdagens verk. Den inom den allmänna statsförvaltningen gällande regeln, att befattningshavare som kontorist i lönegraden Ca eller Ce 13 och som kansliskrivare — i riksdagens verk benämnda kontorsskrivare — i lönegraden Ca eller Ce 15 hänföras till pensioneringsperiod II, skulle enligt förslaget jämväl erhålla tillämpning å här avsedd personal. För att göra övergången till de föreslagna högre pensionsåldrarna så mjuk och långsamt verkande som möjligt ha utredningsmännen förutsatt, att viss övergångsbestämmelse skulle tillämpas.

Bankofullmäktige ha i sitt yttrande anført, att några nya skäl visserligen icke åberopats i utredningen, vilka enligt fullmäktiges mening i och för sig kunde anses utgöra tillräckliga motiv för ett frångående av den ståndpunkt, som fullmäktige och riksdagen tidigare intagit till frågan om pensionsåldern för den kvinnliga personalen vid riksdagens verk. Med hänsyn till att dessa verk ensamma tillämpade ett från den övriga statsförvaltningen avvikande system på förevarande område och det syntes angeläget — även ur kostnadssynpunkt — att icke framtvinga pensionsavgång tidigare än som vore oundgängligen nödvändigt, biträdde emellertid fullmäktige det framlagda förslaget. Fullmäktige ifrågasatte dock en viss jämkning av den föreslagna övergångsbestämmelsen.

Riksgäldsfullmäktige ha i likhet med utredningsmännen funnit det icke lämpligt att i fortsättningen bibehålla en generell föreskrift om lägre pensionsålder för kvinnliga än för manliga tjänstemän och ha därför tillstyrkt förslaget, vilket syntes böra underställas riksdagen. Fullmäktige förklarade sig icke heller ha något att erinra mot de föreslagna övergångsbestämmelserna, vilka syntes ägnade att möjliggöra en mjuk och smidig anpassning till det nya systemet.

Även delegerade dela utredningsmännens principiella uppfattning, att det icke längre synes motiverat att upprätthålla olika bestämmelser beträffande pensionsåldern för manliga och kvinnliga befattningshavare vid riksdagens

verk, eftersom någon dylik skillnad icke förefinnes inom andra områden av statsförvaltningen. Delegerade vilja med hänsyn härtill föreslå, att denna skillnad avskaffas och att vid riksdagens verk helt tillämpas samma grunder på förevarande område som gälla för tjänstemän inom den Kungl. Maj:t underställda statsförvaltningen.

Vad beträffar övergångsbestämmelserna kunna delegerade jämväl biträda utredningsmännens förslag, dock att, såsom bankofullmäktige uttalat, det skulle stå i bättre överensstämmelse med eljest vedertagna principer, att de ändrade pensionsåldrarna för kvinnliga befattningshavare skola tillämpas, såvitt icke därav berörd tjänsteman inom föreskriven tid anmält önskan att kvarstå å nuvarande grunder. Sådan anmälan torde böra göras till den myndighet, som äger besluta angående pension för tjänstemannen. Delegerade tillstyrka följaktligen att den ifrågavarande övergångsbestämmelsen erhåller den avfattning, som bankofullmäktige föreslagit.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot vad delegerade för riksdagens verk anfört och får sålunda tillstyrka bifall till delegerades förevarande förslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av delegerades för riksdagens verk förevarande framställning, bemyndiga delegerade att, med tillämpning från och med den 1 juli 1953,

dels upphäva nuvarande särbestämmelser beträffande pensionsåldern för kvinnliga befattningshavare vid riksdagens verk,

dels bestämma att vid riksdagens verk pensioneringsperiod II skall gälla för innehavare av befattning såsom kontorist i lönegraden Ca 13 eller kontorsskrivare i lönegraden Ca 15,

dels ock meddela övergångsbestämmelse av det innehåll som framgår av delegerades ovan återgivna förslag.

Stockholm den 19 maj 1953.

På bankoutskottets vägnar:

FRANS SEVERIN.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Sundvik, Mogård, Werner,* De Geer* och Nordenson;

från andra kammaren: herrar Severin i Stockholm, Sköldin, Persson i Norrby, Johansson i Kalmar, Magnusson i Tumhult, Löfgren och Mellqvist.*

* Ej närvarande vid justeringen.

Till Delegerade för riksdagens verk.

Vid sammanträde den 21 juni 1951 beslöto delegerade för riksdagens verk med anledning av en från bankoutskottet överlämnad skrivelse från Föreningen Kvinnor i statens tjänst att uppdraga åt undertecknade, bankokommissarien Georg Ahlin och kamreraren i riksgäldskontoret Artur Sandqvist, att verkställa utredning av frågan om pensionsåldern för de kvinnliga befattningshavarna vid riksdagens verk samt att till delegerade inkomma med det yttrande och de förslag, vartill utredningen kunde föranleda. Efter att hava utfört uppdraget överlämnas härmed dels utredningen, dels förslag till av utredningen betingade ändringar i gällande pensionsföreskrifter för riksdagens verk, nämligen i Tillämpningsföreskrifter till 1947 års tjänste- och familjepensionsreglementen för riksdagens verk samt i Pensionsåldersförteckning, tillhörande 1947 års tjänstepensionsreglemente, jämte förslag till övergångsbestämmelser.

Föreningen Kvinnor i statens tjänst, Riksbankens Kvinnliga personalförening och Riksgäldskontorets Kvinnliga personalförening ha beretts tillfälle att taga del av utredningens resultat. Såsom framgår av bilagda yttranden ha nämnda föreningar icke haft något att erinra mot utredningens förslag.

Såsom sekreterare har anlitats e. o. förste kammarskrivaren i riksgäldskontoret Ch. Reuterwald.

Stockholm den 23 maj 1952.

G. Ahlin.

Artur Sandqvist.

/ Ch. Reuterwald.

Utredning angående ändrade bestämmelser rörande pensionsåldern för kvinnliga befattningshavare vid riksdagens verk.

Tjänstepensioneringen vid riksdagens verk omfattade fram till den 1 juli 1935 endast innehavare av ordinarie tjänster. De första kvinnliga tjänstemän, som erhöles ordinarie befattningar, utnämndes från och med år 1915 vid riksbanken och riksgäldskontoret, varvid pensionsåldern i överensstämmelse med då i allmänhet rådande förhållanden inom allmänna civilförvaltningen fastställdes till 60 år.

Enligt det civila tjänstepensionsreglemente, som trädde i kraft den 1 juli 1935, fördelades befattningarna i pensionsåldershänseende allt efter löneställning på två huvudgrupper på sådant sätt, att tjänster i lönegraderna 1—12 (nuvarande lönegraderna 1—16) hänfördes till en lägre åldersgrupp med en pensionsålder av 60 år, medan befattningar i högre löneställning

hänfördes till en högre åldersgrupp med en pensionsålder av 65 år. I reglementet gjordes ingen åtskillnad mellan manliga och kvinnliga befattningshavare i samma lönegrad, utan dessa likställdes helt i fråga om pensionsålder. Från huvudregeln stadgades emellertid åtskilliga undantag. Sålunda skulle pensionsåldern för vissa befattningar tillhörande ovannämnda lägre lönegrader, bland andra kontorist och kansliskrivare, utgöra 63 år.

Pensionskommittén för riksdagens verk, som tillsatts av delegerade för nämnda verk, med uppdrag att i huvudsaklig överensstämmelse med ovannämnda reglemente verkställa utredning och avgiva förslag till tjänstepensionsreglemente för befattningshavare vid riksdagens verk, följde i sitt den 15 februari 1935 framlagda förslag i fråga om pensionsåldern huvudbestämmelserna i det civila tjänstepensionsreglementet. Förslaget innebar alltså en höjning av pensionsåldern för kvinnliga tjänstemän i lönegrad 13 (17) och högre med 5 år. En av kommitténs ledamöter uttalade emellertid i särskilt yttrande, att beträffande riksbanken borde liksom förut gälla en pensionsålder av 60 år för alla kvinnliga befattningshavare. De hörda myndigheterna samt lönenämnd och delegerade avstyrkte i sina yttranden den av kommittén föreslagna höjningen, varvid fullmäktige i riksbanken i stället förordade en till 55 år sänkt avgångsålder och de övriga remissinstanserna ett bibehållande av 60 år som gemensam avgångsålder för den kvinnliga personalen. Bankoutskottet biträdde med den motivering, som anförts av delegerade, förslaget om en pensionsålder av 60 år för kvinnliga tjänstemän oberoende av löneställning, och detta blev också riksdagens beslut. Till de motiv, som framförts i samband härmed, vilja utredningsmännen återkomma i det följande.

Pensionsåldersfrågan aktualiserades ånyo genom det av 1941 års pensionskommitté för riksdagens verk år 1942 avgivna betänkandet. Kommittén ifrågasatte ej någon generell ändring av kvinnliga befattningshavares pensionsålder till överensstämmelse med civilförvaltningen men föreslog som viss kompensation en särbestämmelse, att delegerade på framställning av vederbörande myndighet, då *särskilda skäl* förelågo, skulle kunna *medgiva kvarstående i tjänst sammanlagt 5 år* efter pensionsålderns inträde, såvitt angick befattningshavare med en pensionsålder av 60 år, tillhörande lönegrad 13 (17) eller högre. Föreningen Kvinnor i statens tjänst, som beretts tillfälle att yttra sig över betänkandet, framhöll, att den föreslagna särbestämelsen icke innebar full likställighet mellan manliga och kvinnliga befattningshavare. Föreningen hemställde, att pensionsbestämmelserna måtte ändras därhän, att pensionsåldern blev densamma för manliga och kvinnliga tjänstemän i samma lönegrader. Detta yrkande framfördes även i en inom andra kammaren av fröken Andersson jämte två av kammarens övriga ledamöter väckt motion. Yrkandena föranledde dock inga ändringar. I 1942 års tjänste- och familjepensionsreglemente för riksdagens verk bibehöllos alltså förut gällande bestämmelser om avgångsålder för de kvinnliga befattningshavarna dock med tillägg av ovannämnda särbestämmelse.

I anslutning till 1947 års lönereglering antogs av riksdagen jämväl nya tjänste- och familjepensionsreglementen för tjänstemännen vid riksdagens verk. De nya bestämmelserna medförda inga ändringar i gällande pensionsåldrar. I yttrande över 1947 års löne- och pensionskommittés avgivna förslag till förenämnda reglementen hade emellertid Föreningen Kvinnor i statens tjänst under åberopande av behörighetslagen anført, att bestämmelsen, att pensionsåldern för kvinnliga befattningshavare i lönegraderna 17—37

skulle utgöra 60 år, borde utgå, varigenom en enhetlig pensionsålder av 65 år skulle bli gällande för både manliga och kvinnliga tjänstemän i dessa lönegrader.

Enligt beslut av 1951 års riksdag ha de fasta pensionsåldergränserna ersatts med en anordning med tre pensioneringsperioder, vilka omfatta

pensioneringsperiod	I tiden från uppnådda 60 år till uppnådda 63 år
»	II » » » 63 » » » 65 »
»	III » » » 65 » » » 66 »

Under den för befattningshavaren gällande pensioneringsperioden är det i allmänhet befattningshavarens ensak att bestämma den närmare tidpunkten för avgång ur tjänst. För varje särskild tjänst tillämpas den pensioneringsperiod, vars nedre gräns motsvarar den för befattningen före den 1 juli 1951 gällande avgångsåldern. Därjämte har införts en bestämmelse — omfattande samtliga tjänstemän — att därest det ur tjänstesynpunkt finnes önskvärt, att tjänsteman efter uppnående av den för honom gällande pensioneringsperiodens övre gräns tages i anspråk för fullgörande av arbetsuppgifter, som ålegat honom i hans senast innehavda befattning, medgivande må kunna lämnas honom att kvarstå i tjänst under ytterligare högst två år. Då fråga är om dylikt medgivande, skall prövning verkställas av delegerade. Den tidigare omnämnda särbestämmelsen från år 1942 har i samband härmed såsom överflödig bortfallit.

Såsom framgår av föregående redogörelse har vid riksdagens verk, i motsats till vad som fr. o. m. år 1935 gäller för statsförvaltningen i övrigt, i fråga om pensionsålder (fr. o. m. 1/7 1951 pensioneringsperiod) åtskillnad gjorts mellan manlig och kvinnlig personal i samma tjänsteställning. Upprinnelsen till detta förhållande synes ha varit ovan antydda yttrande av en ledamot i 1935 års pensionskommitté. Som motiv för sitt ställningstagande framhöll denne bl. a., att för riksbankens del vid tidigare tillfällen fastställdes andra löne- och pensionsbestämmelser än för statsförvaltningen i övrigt under hänsynstagande till beskaffenheten av riksbankens verksamhet. Den erfarenhet, som vunnits inom *privat bankverksamhet*, hade föranlett, att pensionsåldern för kvinnliga tjänstemän vid det stora flertalet banker fastställdes till 55 år. Enligt reservanten vore det uppenbart, att även för riksbankens vidkommande gällde, liksom för privata banker, att den kvinnliga arbetskraften vore betydligt mindre motståndskraftig än den manliga med hänsyn till ifrågakommande göromål. I riksbanken funnes, i motsats till andra statens verk, ett ej ringa antal kvinnliga tjänstemän i de lönegrader, för vilka pensionsåldern enligt kommittéförslaget skulle bli 65 år. Det vore därför önskvärt med en allmän pensionsålder av 60 år för kvinnliga tjänstemän. I huvudsak samma motivering lades till grund för riksbanks- och riksgäldsfullmäktiges ävensom lönenämndens yttranden, vilka alltså inneburo ett avstyrkande av likställighet mellan manlig och kvinnlig personal i fråga om pensionsålder. Delegerade inskränkte sin motivering för avstyrkande med att hänvisa till arbetets art inom riksbanken och riksgäldskontoret. Som förut nämnts blev det denna motivering, som lades till grund för bankoutskottets och riksdagens ställningstagande.

Av ovanstående framgår att man vid förevarande tidpunkt inom riksdagens verk, med hänsyn till egen bristande erfarenhet om kvinnornas förmåga att vid mera framskriden ålder tillfredsställande uppehålla sina befattningar, motiverade sitt ställningstagande angående kvinnornas pensions-

ålder med den erfarenhet, som i motsvarande hänseende vunnits inom det enskilda bankväsendet. Enligt utredningsmännens uppfattning har på grund av de kvinnliga tjänstemännens åldersförhållanden tillräcklig dylik erfarenhet ännu ej kunnat vinnas inom riksdagens verk. *Endast ett ringa antal kvinnor har uppnått eller närmar sig pensionsåldern.* I de fall, då kvinnliga tjänstemän tillhörande högre lönegrader, beviljats tillstånd till fortsatt tjänstgöring efter inträde i pensionsåldern, ha de i regel icke medgivits uppehålla tidigare av dem innehavda högre befattningar utan tjänstgjort såsom tillfälligt anställda eller, vad riksgäldskontoret beträffar, fr. o. m. den 1 juli 1947 såsom extra tjänstemän med mindre kvalificerade arbetsuppgifter. Det bör nämnas, att den särbestämmelse om visst utsträckt anståndsförfarande, vilken infördes i 1942 års pensionsreglemente, icke tillämpats. För att bilda sig en uppfattning om kvinnornas lämplighet för bankarbete vid mera framskriden ålder är man alltså fortfarande hänvisad till affärsbankerna. Beträffande förhållandena därstädes efter år 1935 må framhållas, att fram till år 1947 pensionsåldern för kvinnliga tjänstemän, oavsett löneställning, i allmänhet var 55 år. Från och med tillämpningen av 1947 års kollektivavtal höjdes pensionsåldern till 60 år. En motsvarande höjning skedde emellertid även beträffande den manliga personalen, nämligen från 60 till 65 år. *I affärsbankerna uppehålls alltså alltjämt en skillnad på 5 år mellan manlig och kvinnlig tjänstemans pensionsålder.* Affärsbankerna äro icke ensamma om denna praxis. Vid enskilda företag tillämpas i regel lägre pensionsålder för kvinnor än för män. En tämligen allmän regel vid industri-företag synes vara, att skillnaden utgör 5 år.

Från å ena sidan arbetsgivarhåll och å andra sidan vissa kvinnoorganisationer framföras skilda meningar om de bakomliggande orsakerna till nämnda förhållande. Utredningsmännen, som anse, att deras uppdrag icke avser att utreda ifrågavarande problemkomplex — därtill kräves självfallet en mer auktoritativ utredningskommitté — ha dock i samband med sin undersökning velat redovisa faktiskt rådande förhållanden.

Med utgångspunkt från det betraktelsesätt, som inom riksdagens verk hittills anlagts på kvinnornas pensionsåldersfråga, nämligen att affärsbankernas erfarenheter böra vara vägledande, kunna alltså utredningsmännen konstatera, att tidigare framförda motiv för en generell pensionsålder av 60 år för kvinnliga tjänstemän i och för sig fortfarande äga giltighet. Utöver vad sålunda framkommit, torde dock utredningen böra utsträckas att omfatta en undersökning, huruvida faktorer av annat slag än de som år 1935 fingo avgörande betydelse numera äro till finnandes och, om så är förhållandet, huruvida dessa äro av sådan betydelse, att de böra påverka frågans lösning.

En väsentlig utjämning har från och med den 1 juli 1951 inträtt mellan skilda avgångsåldrar genom de fasta pensionsåldrarnas ersättande med pensioneringsperioder. Dessas konstruktion är sådan, att skillnaden i avgångsålder mellan å ena sidan manlig och å andra sidan kvinnlig tjänsteman i 17:e och högre lönegrader vid ett maximalt utnyttjande av vederbörandes pensioneringsperiod reducerats från 5 till 3 år. Utan särskilt anståndsförfarande äger nämligen ifrågavarande tjänstemannakategorier i regel kvarstå i tjänst till respektive 66 och 63 års ålder. Som synes är denna nytillkomna faktor av den art, att det kan sägas vara mindre betydelsefullt nu än tidigare, om de kvinnliga tjänstemännens pensionsåldersfråga löses i ena eller andra riktningen.

I sin skrivelse har Föreningen Kvinnor i statens tjänst som motiv för en förändring av pensionsåldersbestämmelserna angivit, att dessa icke skulle överensstämma med »*behörighetslagens tolkning*». Då någon s. k. behörighetslag icke längre finnes, torde med det citerade uttrycket avses de principer och synpunkter, som legat till grund för visst lagstiftningsarbete på området för kvinnas behörighet att inneha statstjänst.

Genom tid efter annan vidtagna ändringar i regeringsformen samt övergångsvis med stöd av viss tillämpningslagstiftning (de s. k. behörighetslagarna) ha — utom beträffande prästerliga tjänster — tidigare hinder för kvinnas behörighet att innehava statstjänst successivt bortfallit. De senast genomförda ändringarna i regeringsformen trädde i kraft den 6 april 1949. (I realiteten hade ändringarna dock varit gällande från och med den 1 januari 1946. Jfr sammansatta konstitutions- och första lagutskottets utlåtande nr 1 år 1945).

Med hänsyn till att genom lagstiftningen på behörighetsområdet kvinnas likställighet med man — frånsett nämnt undantag — blivit grundlagsfäst, synes det av principiella skäl icke lämpligt, att i pensionsbestämmelserna för riksdagens verk bibehålles en generell föreskrift om lägre pensionsålder för kvinnlig än för manlig tjänsteman. En dylik föreskrift synes i viss mån minska hennes behörighet att innehava tjänst. Formellt sett torde visserligen föreskriften icke strida mot någon för riksdagens verk gällande författning, men det torde förväntas, att nämnda verk i berörda hänseende följa vad som gäller för statsförvaltningen i övrigt.

Under hänvisning till det ovan anförda vilja utredningsmännen förorda, att i pensionsåldershänseende full likställighet införes mellan manlig och kvinnlig personal vid riksdagens verk. Härvid förutsättes, att även därstädes tillämpas den i övriga statsförvaltningen gällande regeln, att befattningshavare, bl. a. i lönegraderna 13 och 15, hänföras till pensioneringsperiod II. Detta skulle innebära, att befattningarna kontorist och kontorskrivare vid riksbanken samt kontorskrivare vid riksgäldskontoret och riksdagens ekonomibyrå komme att tillhöra denna pensioneringsperiod. Förslag till ändringar i gällande pensionsföreskrifter för riksdagens verk återfinnas i bilagor till denna utredning.

Bland personalen har tidigare funnits delade meningar i denna fråga, vilket bl. a. kommit till uttryck år 1942 i samband med 1941 års pensionskommittés betänkande, då övervägande delen av den kvinnliga personalen vid riksbanken — i såväl högre som lägre lönegrader — som en gensaga mot vad av Föreningen Kvinnor i statens tjänst i avgivet yttrande uttalats särskilt hos riksdagens bankoutskott gjorde framställning om ett bibehållande av pensionsåldern 60 år för högre kvinnliga befattningshavare. Även nu ha utredningsmännen kunnat konstatera, att *många av de kvinnliga tjänstemän, varom här är fråga, ställa sig mycket betänksamma inför en höjning av pensionsåldern.* Enligt gällande pensioneringsbestämmelser är tjänsteman skyldig att underkasta sig ändringar i pensionsåldershänseende (pensioneringsperiod). Med hänsyn till att en höjning av minimiåldern för pension — i synnerhet för gift kvinnlig personal — kan innebära en avsevärd ändring i beräknade framtida levnadsförhållanden, böra *de nya bestämmelserna endast avse personal, som erhåller befordran efter de ändrade pensioneringsperiodernas fastställande.* För övrig personal i lönegrader, som beröras av ändringen, föreslås rätt att inom viss tid, förslagsvis sex månader efter bestämmelsernas ikraftträdande, anmäla önskan om över-

gång till de nya pensioneringsperioderna. Även med hänsyn till den inställning till de kvinnliga tjänstemännens pensionsåldersfråga, som myndigheterna vid riksdagens verk hittills intagit, synes det önskvärt, att övergången till högre pensionsåldrar göres så mjuk och långsamt verkande som möjligt. Förslag till övergångsbestämmelser i anförda hänseenden bifogas.

Stockholm den 1 april 1952.

G. Ahlin.

Artur Sandqvist.

/ Ch. Reuterwald.

Förslag.

Tillämpningsföreskrifter till 1947 års tjänste- och familjepensionsreglementen för riksdagens verk.

1 §.

Där ej annat följer av vad nedan i denna paragraf stadgas, skola för ordinarie befattningar, vilka tillsättas medelst fullmakt eller konstitutorial, så ock för icke-ordinarie befattningar, gälla följande i 5 § tjänstepensionsreglementet angivna pensioneringsperioder:

för befattningar i lönegrad Ca eller

Ce 1—16 pensioneringsperiod I

för befattningar i lönegrad Ca eller

Ce 17—37 pensioneringsperiod III

För innehavare av ordinarie befattningar, som finnas upptagna i den av delegerade den 14 juli 1947 utfärdade pensionsåldersförteckningen, tillhörande 1947 års tjänstepensionsreglemente, skall gälla pensioneringsperiod II. Vad nu sagts skall, såframt ej delegerade annorlunda förordna, tillämpas även beträffande innehavare av extra ordinarie befattningar med samma benämningar som i sagda förteckning upptagna ordinarie tjänster, så ock för innehavarna av de extra ordinarie befattningarna såsom bevakningsförman respektive förrådsförvaltare vid riksbankens sedeltryckeri.

Pensionsåldersförteckning, tillhörande 1947 års tjänstepensionsreglemente för riksdagens verk;

utfärdad av delegerade för riksdagens verk den 14 juli 1947.

Innehavare av följande ordinarie befattningar skola tillhöra pensioneringsperiod II. (63—65 år).

Verk och befattningar	Verk och befattningar
<i>Riksbanken</i>	<i>Riksdagens ekonomibyrå</i>
Gårdskarll	Portvakt
Bankvaktmästare	Eldare
Eldare	Reparatör
Chaufför	Expeditionsförman
Förste bankvaktmästare	Maskinist
Kontorist	Kontorsskrivare
Maskinist	<i>Riksdagsbiblioteket</i>
Kontorsskrivare	Expeditionsvakt
Biträdande övervaktmästare	Förste expeditionsvakt
<i>Riksgäldskontoret</i>	<i>Justitieombudsmansexpeditionen</i>
Riksgäldsvaktmästare	Expeditionsvakt
Förste riksgäldsvaktmästare	<i>Militieombudsmansexpeditionen</i>
Kontorsskrivare	Expeditionsvakt
Övervaktmästare	

Vad under »Riksbanken» sägs om maskinist skall gälla även biträdande maskinist.

Förslag.

Ö v e r g å n g s b e s t ä m m e l s e
till viss ändring av § 1 i tillämpningsföreskrifterna till 1947 års tjänstepensionsreglemente för riksdagens verk.

För kvinnlig befattningshavare, tillhörande lönegraderna Ca eller Ce 13 och 15 samt lönegraderna Ca eller Ce 18—37, som efter den 30 juni 1953 kvarstår i nämnda dag innehavd befattning, skall gälla pensioneringsperiod I, därest befattningshavaren icke före den 1 januari 1954 till delegerade för riksdagens verk anmält sin önskan att å sig få tillämpad den pensioneringsperiod, som för vederbörlig ovannämnd befattning blivit fastställd att gälla från och med den 1 juli 1953.